

Η κρίση της πόλης - κράτους που ταυτίζεται με εσωτερικές έριδες, συνεχείς πολέμους και την ανάμειξη των Περσών στα ελληνικά πράγματα υπήρξαν τα κύρια αίτια διαμόρφωσης της πανελλήνιας ιδέας.

Η πανελλήνια ιδέα. Μέσα από την παρακμή λοιπόν και την κακοδαιμονία γεννιέται το όραμα ενός πανελλήνιου συνασπισμού. Η πανελλήνια ένωση άρχισε ως ιδέα και σταδιακά μεταβλήθηκε σε πολιτική:

1) Γοργίας, σοφιστής, τέλη του 5ου αι. → διατύπωσε για πρώτη φορά την ιδέα (ρητορικός λόγος στην Ολυμπία) .

2) Ισοκράτης, Αθηναίος ρητοροδιδάσκαλος → εξέφρασε την αντίστοιχη πολιτική, καθώς ήταν από τους πρώτους που κατόρθωσαν να αποδεσμευτούν από το τοπικιστικό πνεύμα της εποχής. Απόψεις του, κατά χρονολογική σειρά:

- Η Αθήνα μπορεί να ανασυστήσει την ηγεμονία της και να αναλάβει τον κοινό ελληνικό αγώνα εναντίον των Περσών (Πανηγυρικός, 380 π.Χ.).
- Ένας ισχυρός μονάρχης μπορεί να ενώσει τους Έλληνες και να τους οδηγήσει εναντίον των Περσών (υποψήφιος προσωπικότητες: Ευαγόρας, Ιάσοντας, Διονύσιος ο Α΄).
- Ο Φίλιππος ο Β΄ της Μακεδονίας κρίνεται ως ο καταλληλότερος για να αναλάβει αυτό τον ρόλο.

Ο Φίλιππος ο Β΄ και η ένωση των Ελλήνων.

Ισχυρός ηγεμόνας, πρώτα σταθεροποίησε τη θέση του στο θρόνο της Μακεδονίας και έπειτα

α) ισχυροποίησε το μακεδονικό κράτος και

β) επέκτεινε την εξουσία του στην υπόλοιπη Ελλάδα, υλοποιώντας με αυτό τον τρόπο την ιδέα της πανελλήνιας ένωσης.

A) Ισχυροποίηση μακεδονικού κράτους:

1. αντιμετώπιση των επιδρομών Ιλλυριών και Παιόνων στα βόρεια·
2. οργάνωση ισχυρού στρατού (μακεδονική φάλαγγα, αποτελούμενη από 16 σειρές πεζεταίρους με σάρισες – ιππικό (εταίροι) - σώμα ακοντιστών, τοξοτών και πελταστών)·
3. δημιουργία ισχυρής οικονομίας (κατάληψη μεταλλείων χρυσού στο Παγγαίο, κοπή νομίσματος (χρυσός στατήρ)·
4. επεκτατική εξωτερική πολιτική (στην αρχή με στόχο την εξασφάλιση καλλιεργήσιμων εκτάσεων για τους άνδρες του στρατού και αργότερα με σκοπό την υπαγωγή της κεντρικής και νότιας Ελλάδας στη μακεδονική εξουσία και την ένωση των Ελλήνων υπό την αρχηγία του).

B) Επέκταση της εξουσίας του στην υπόλοιπη Ελλάδα. Ο Φίλιππος ο Β΄ επέκτεινε την εξουσία του κατά στάδια:

1. Α΄ στάδιο: Κατάληψη Χαλκιδικής, Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, μέχρι τις δυτικές ακτές του Εύξεινου Πόντου.

2. Β΄ Στάδιο: Επέμβαση στη Θεσσαλία και τη νότιο Ελλάδα (αφορμή το μαντείο των Δελφών), νικηφόρα μάχη στη Χαιρώνεια (338 π.Χ.) ενάντια σε Θηβαίους και Αθηναίους, επιβολή του ως αδιαφιλονίκητου πανελλήνιου ηγέτη που μπορεί να οδηγήσει τους Έλληνες εναντίον των Περσών.

3. Γ΄ Στάδιο: **Συνέδριο στην Κόρινθο** (337 π.Χ.) με συμμετοχή όλων των ελληνικών πόλεων (πλην Σπάρτης) → υλοποιείται η πανελλήνια ιδέα.

Αποφάσεις:

1. απαγόρευση συγκρούσεων μεταξύ ελληνικών πόλεων και βίαιης μεταβολής των καθεστώτων τους ·
2. προστασία της ναυσιπλοΐας και καταδίκη της πειρατείας ·
3. ίδρυση πανελλήνιας συμμαχίας με αμυντικό και επιθετικό χαρακτήρα (εναντίον των Περσών) και ισόβιο αρχηγό τον Φίλιππο Β΄.

Τέλος, 336 π.Χ. → Επανάληψη του συνεδρίου μετά τη δολοφονία του Φιλίππου του Β΄ και έκφραση της εμπιστοσύνης των συνέδρων στο πρόσωπο του γιου του, Αλέξανδρου.

Για καλύτερη εμπέδωση και κατανόηση του κεφαλαίου μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα πιο κάτω:

- <https://www.slideshare.net/manolissavorianakis/18-42922479>
- Φίλιππος Β΄ - Βασιλεύς όλων των Ελλήνων https://www.youtube.com/watch?v=Kc_G4Ko17Hw,
- Αρχαία Μακεδονία: Από την Αρχαιότητα – 278 π.Χ <https://www.youtube.com/watch?v=pPeS28LR7eg>

Ο ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ 356 – 323 π.Χ

Επιτέλεσε μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα (11 χρόνια) αξιόλογο έργο σε όλους τους τομείς: ❶ στρατιωτικό

❷ πολιτικό

❸ οικονομικό

❹ πολιτιστικό

❶ Στρατιωτικός τομέας:

➔ Κατάκτησε τον τότε γνωστό κόσμο (Ινδός ποταμός) μέσα σε 11 χρόνια, ενώνοντας τη Δύση με την Ανατολή (1^η φάση: Μ. Ασία, 2^η φάση: Μ. Ανατολή, 3^η φάση: Ασία) και δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για οικουμενική ανάπτυξη του ελληνικού πολιτισμού

- Διορατικός στρατηγός
- Μεγαλοφυής
- Επινοητικός (κατάλληλος σχεδιασμός επιθέσεων και στις κατά μέτωπο επιθέσεις και στις πολιορκίες πόλεων)

❷ Πολιτικός τομέας:

➔ Ανάμειξη ελληνικού με ασιατικό κόσμο και ένωση τους κάτω από μια ισχυρή διοίκηση

- Αποδέχτηκε τις τοπικές συνήθειες, τις παραδόσεις και το διαφορετικό τρόπο άσκησης της εξουσίας κάθε λαού που κατακτούσε
- Διατήρησε το θεσμό των σατραπειών (Περσική παράδοση), αναθέτοντας τη διοίκηση τους σε Έλληνες ή Πέρσες, δημιουργώντας μια καινούργια διοικητική παράδοση

❸ Οικονομικός τομέας:

➔ Δημιουργία ενιαίου οικονομικού συστήματος στην απέραντη αυτοκρατορία και εγκατάλειψη του αυτοκρατορικού θησαυροφυλακίου

- Οι σατράπες δεν ασχολούνται πλέον με τη συγκέντρωση του φόρου και τη διαχείριση του δημοσίου πλούτου (η σατραπεία υπήρξε επί Περσών και φορολογική περιφέρεια εκτός από διοικητική)
- Δημιούργησε φορολογικές περιφέρειες που περιλάμβαναν περισσότερες από μία σατραπείες
- Οι θησαυροί που συγκεντρώνονταν μεταβάλλονταν σε χρυσό νόμισμα

⊕ Πολιτιστικός τομέας:

➡ Διάδοση ελληνικής γλώσσας και πολιτισμού, αλλά και υιοθέτηση πολιτιστικών στοιχείων Ανατολής

- Ίδρυση νέων πόλεων που εξελίχθηκαν σε πνευματικά κέντρα (Αλεξάνδρεια)
- Εξερεύνηση περιοχών
- Επιθυμία για έρευνα (συμμετοχή στην εκστρατεία φιλοσόφων και ερευνητών)

➡ Η εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου είχε τη διάσταση μιας ένοπλης εξερεύνησης

Για καλύτερη εμπέδωση και κατανόηση του κεφαλαίου μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα πιο κάτω:

- https://www.slideshare.net/manolissavorianakis/19-43405539?next_slideshow=1
- Διαδραστικός χάρτης, «Η εκστρατεία του Μ. Αλεξάνδρου», Φωτόδενδρο, <http://photodentro.edu.gr/v/item/ds/8521/9315>
- -[οι μικτοί γάμοι ως σύμβολο για τη συμβίωση Ελλήνων και Περσών Πλουτάρχου, Βίοι Παράλληλοι Αλέξανδρος, (σ. 120): <http://anemi.lib.uoc.gr/metadata/0/d/7/metadata-212-0000347.tkl>
- Αλέξανδρος ο Μέγας https://www.youtube.com/watch?v=hFEU64wi_As&t=439s